

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Asia: Itä-Suomen aluehallintoviraston lausunto oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Yleistä esitysluonnoksesta

Hallituksen esityksessä (HE 67/2013) asetettiin tavoitteeksi siirtää opiskeluhuoltotyön painopistettä enemmän yhteisölliseen ja ennaltaehkäisevään työskentelyyn. Aluehallintoviraston näkemyksen tavoitteen toteutumista on haastanut se, että keskeisten opiskeluhuollon toimijoiden kuten, kuraattoreiden, terveydenhoitajien ja psykologien työpanos on edelleen vahvasti kiinni korjaavassa yksilötyöskentelyssä. Jotta yhteisöllisiä ja ennaltaehkäiseviä toimintatapoja voidaan edistää ja juurruttaa kouluissa ja oppilaitoksessa, tarvitaan kuraattoreiden, terveydenhoitajien ja psykologien aikaresurssin vapautumista yksilökohtaisesta opiskeluhuollosta myös yhteisölliseen työskentelyyn.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan myös yksilökohtaisen opiskeluhuollon tavoitteiden toteutumisessa ollut haasteita; kuraattori- ja psykologikohtaiset opiskelijamäärät ovat monin paikoin ylittäneet tavoitteena ja kustannusten laskennassa käytetyn kuraattori- tai psykologikohtaisen opiskelijamäärän (kuraattori 780 opiskelijaa kohti, psykologi 1000 opiskelijaa kohti),

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
PL 50, Maaherrankatu 16, 50101 Mikkeli

puh. 0295 016 800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12-14

minkä lisäksi yhdellä kuraattorilla voi olla vastuullaan useita kouluja tai oppilaitoksia ja ne voivat sijaita maantieteellisesti kaukana toisistaan. Kuraattorin tai psykologin tavoitettavuus koulu- tai oppilaitostasolla jää tällöin heikoksi. Näkemyksemme mukaan tämä aiheuttaa alueellisia ja oppilaitoskohtaisia eroja opiskeluhuollon toteuttamisessa ja opiskelijoiden yhdenvertaisuuden toteutumisessa. Tällä on vaikutuksia myös lasten ja nuorten hyvinvointiin ja koulutuspoluilla etenemiseen.

Aluehallintovirasto katsoo, että opiskelijan oikeus varhaiseen, yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon voidaan laadukkaammin ja yhdenvertaisemmin turvata säätämällä kuraattori- ja psykologikohtaisesta oppilas- ja opiskelijamitoituksesta. Tämä tukee myös laissa asetettua tavoitetta opiskeluhuoltotyön painopisteen siirtämisestä enemmän yhteisölliseen ja ennaltaehkäisevään työhön. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan 600 oppilasta/opiskelijaa kohti tulisi olla yksi kuraattori ja 700 oppilasta/opiskelijaa kohti yksi psykologi. Kuraattorikohtaisesta opiskelijamäärästä säätäminen ja sitä kautta lisääntyvä kuraattoreiden tarve ei aluehallintoviraston näkemyksen mukaan kuitenkaan saisi vaikuttaa kuraattorilta vaadittavaan kelpoisuuden väljentämiseen.

Kuraattorin kelpoisuus

Aluehallintovirasto katsoo, että kuraattorikohtaisesta oppilasmäärästä säätämisen lisäksi opiskeluhuollon palvelujen yhdenvertaisuuteen ja laatuun vaikuttavat keskeisesti kuraattorityön sisältö ja toimintatavat. Aluehallintovirasto katsoo, että kuraattorityön psykososiaalinen luonne, opiskelijoiden yhä vaativammat ja vakavammat ongelmat ja haasteet esimerkiksi mielenterveydessä, päihteissä tai arjen hallinnassa vaativat kuraattorilta vahvaa sosiaalialan ammatillisuutta ja lastensuojelun tuntemusta. Aluehallintovirasto katsoo, ettei ole yhdenvertaisuutta tukevaa, mikäli jossain koulussa tai oppilaitoksessa lapsi saa sosiaalityöntekijän toteuttamaa kuraattoripalvelua ja jossain

toisessa koulussa tai oppilaitoksessa esimerkiksi kasvatustieteiden maisterin toteuttamaa kuraattoripalvelua.

Aluehallintovirasto toteaa, että edellisen hallituksen hallitusohjelmaan liittyen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 7 §:n kuraattorin kelpoisuusvaatimuksia väljennettiin lailla. Lainmuutoksen jälkeen kuraattorin tehtäviin riittää paitsi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu, sosiaalialalle soveltuva ammattikorkeakoulututkinto (sosionomi), myös soveltuva korkeakoulututkinto, ja suoritettuna sosiaalialan aineopinnot tai vähintään kahden vuoden työkokemus kuraattorin tai sitä vastaavasta sosiaalialan työtehtävästä.

Nyt lausuttavana olevan esityksen mukaan kelpoinen kuraattoriksi olisi sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 7 §:n tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuna sosionomin tai sosiaalityöntekijän korkeakoulututkinnon suorittaneen henkilön lisäksi henkilö, jolla on tehtävään soveltuva, sosiaalialalle, kasvatustieteisiin tai käyttäytymistieteisiin suuntautunut korkeakoulututkinto ja johon sisältyy tai on erikseen suoritettuna 60 opintopisteen laajuiset korkeakouluopinnot. Näiden opintojen tulee muodostua sosiaalityön yliopisto-opinnoista tai sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun korkeakoulututkintoon kuuluvista opinnoista.

Aluehallintovirasto katsoo, että kuraattorityön vaativuus ja työn luonne oppilaitoksen sosiaalihuollon asiantuntijana edellyttävät kuraattorilta laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön kelpoisuutta. Kuraattorin osaamistarpeisiin liittyy sosiaalihuollon lainsäädännön tuntemuksen lisäksi mm. asiakkaiden oikeusturvaan liittyviä kysymyksiä ja perheiden ja verkostojen kanssa tehtävää yhteistyötä. Kuraattori työskentelee erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten kanssa, vaativien psykososiaalisten ongelmien kanssa. Kuraattorilta edellytetään vahvaa palvelujärjestelmän

tuntemusta. Sosiaalihuollon ammattihenkilönä kuraattori aluehallintoviraston näkemyksen mukaan pystyy tukemaan lasta ja nuorta koulu- ja oppilaitostasolla, sekä tarpeen mukaan oikea-aikaisesti ohjaamaan lapsen/nuoren hänen tarvitsemansa tuen/palvelujen piiriin. Näin lasten ja nuorten ohjautumista palvelujen piiriin voidaan toteuttaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja toisaalta samalla vähentää painetta muihin sosiaalihuollon palveluihin pääsyyn.

Myös valvonnallisesti on olennaista, että laissa säädetään selkeästi kuraattorin kelpoisuudesta: sosiaalihuollon ammattihenkilöihin voidaan kohdentaa ammattihenkilövalvontaa.

Kirsi Laitinen
sosiaalihuoltoyksikön
päällikkö

Marjut Eerola
sosiaalihuollon ylitarkastaja